

COVID-19 käitumisjuhend muuseumidele ja näituseasutustele

Juhend lähtub Vabariigi Valitsuse 19.08.2020 korraldusest nr 282 „[COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud](#)“ ning seda muutvatest korraldustest.

Vabariigi Valitsuse korralduste terviktekstid on kättesaadavad Riigi Teatajast ja internetileheküljelt www.kriis.ee.

Avalike ürituste korraldamise juhend on kättesaadav [siit](#).

Koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu. Viirust on peamiselt võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või ka saastunud pindade ja käte kaudu. Haigus võib kulgeda iseloomulike sümptomitega või ilma haigustunnusteta. Viirus levib kiiremini siseruumides ning suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ja haiglaravi vajaduseks on riskirühmadel (sh vanemaelistel).

Kohustuslikud miinimumnõuded:

MUDETUD 05.01: Alates 28.12.2020 kuni 17.01.2021 (k.a) on Ida-Virumaal ja Harjumaal (sh Tallinnas) suletud muuseumide ja näituseasutuste **siseruumid**.

Piirangud ei kohaldu ilma kohalviibiva publikuta veebiülekannetele ja ürituste salvestustele, millest võtavad füüsiliselt osa professionaalsed esinejad ja tehniline meeskond.

Välistingimustes võib osalejate arv rühmas olla kuni 10 inimest ning rühmad ei tohi omavahel kokku puutuda. Piirang ei kehti perekondadele, erivajadustega inimestele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele. Kui klass on distantsõppel, ei tohi selle klassi puhul grupi suurus samuti ületada 10 inimest.

	Kõik Eesti maakonnad, v.a Ida-Virumaa ja Harjumaal
Näituse tavakülästus	<ul style="list-style-type: none"> · 2 + 2 (piirang ei kehti perekondadele, erivajadustega inimestele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele); <ul style="list-style-type: none"> · kaitsemask või nina ja suu katmine; · teenuse osutaja tagab desinfitseerimisvahendite olemasolu; <ul style="list-style-type: none"> · teenuse osutaja tagab külästajatele avatud ruumides sagedasti puudutatavate pindade märgpuhastuse iga 2–4 tunni järel; · interaktiivsed eksponaadid on suletud või teenuse osutaja tagab nende märgpuhastuse pärast iga kasutuskorda või teenuse osutaja on teinud külästajatele kättesaadavaks ühekordsed kindad ning tagab nende ohutu käitlemise pärast kasutamist; · korraldaja asendab võimaluse korral füüsilisel kandjal olevad tasuta infomaterjalid digitaalsetega.
Siseruumides haridusprogrammid (sh muuseumitunnid, ekskursioonid, töötoad)	<ul style="list-style-type: none"> · 2 + 2 (piirang ei kehti perekondadele, erivajadustega inimestele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele); <ul style="list-style-type: none"> · kaitsemask või nina ja suu katmine; · ei korraldata ühiselt kasutatavate töövahenditega loovtöid ja töötubasid või tagatakse iga kasutaja järel nende desinfitseerimine.

<p>Õues haridusprogrammid (sh muuseumitunnid, ekskursioonid, töötoad)</p>	<p>Osalejate arv rühmas kuni 10 inimest ning rühmad ei tohi omavahel kokku puutuda. Piirang ei kehti perekondadele, erivajadustega inimestele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele.</p>
<p>Kontsert, etendus, konverents vm avalik üritus <u>statsionaarsete istekohtadega</u> siseruumides</p> <p>(Statsionaarsete istekohtadena käsitletakse püsivalt ruumi ettenähtud istekohti, mis on nummerdatud või muul viisil märgistatud ja alaliselt publikule või osalejatele kasutamiseks määratud. Sealjuures peetakse silmas ka istekohti, mis on põhiplaani vms püsiva lahendusega ruumi määratud, kuid mida vahetatakse istekohtadeta pörandala vastu samas toimumiskohas muude ürituste korraldamiseks.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> · kuni 400 inimest; · kaitsemask või nina ja suu katmine; · väljaspool istumisala 2 + 2.
<p>Kontsert, etendus, konverents vm avalik üritus <u>püstijala</u> või <u>ilma</u> <u>statsionaarsete istekohtadeta</u> siseruumides</p> <p>(nt näituse avamine, raamatuesitlus, loeng, seminar)</p>	<ul style="list-style-type: none"> · 2 + 2; · 50% täituvus ja kuni 250 inimest; · kaitsemask või nina ja suu katmine; · üritus peab lõppema hiljemalt kell 22.00.
<p>Avalik üritus õues</p>	<ul style="list-style-type: none"> · kuni 500 inimest
<p>Muuseumi või näituseasutuse kohvik ja restoran</p>	<ul style="list-style-type: none"> · 10 + 2; · kaitsemask või nina ja suu katmine (v.a lauas istudes ja süües); · teenuse osutaja tagab, et kliendid ei viibi toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalides ajavahemikus kella 22.00st kuni 06.00ni, v.a toidu kaasaostmiseks või kuller- ja veoteenuse osutamiseks.
<p>Muuseumipood</p>	<ul style="list-style-type: none"> · 2 + 2; · 50% täituvus; · kaitsemask või nina ja suu katmine.

- 2 + 2 piirang kehtib kõigis avalikes siseruumides, v.a toitlustuskohtades, kus kehtib 10 + 2 reegel. 2 + 2 piirang ei kehti koos liikuva või viibiva perekonna kohta või juhul, kui nimetatud tingimusi ei ole võimalik mõistlikult tagada. Sellised võivad olla olukorrad, mis on tingitud nii ruumist, kus inimesed viibivad (nt müügiboks, kuhu on võimalik siseneda ruumi suuruse tõttu ainult ühel isikul; lift jne), või inimestest, keda piirangud puudutavad (nt koos liikuv lasteaiarühm või puudega inimene ja tema saatja). Samuti ei puuduta piirangud tööülesannete täitmist, näiteks politseinikud korrarikumise tõkestamisel, või inimeste elukondlikuks teenindamiseks vajalike avariitööde tegemisel, kui selleks on

vaja rohkemat kui kaht koosviibivat töötajat. Juhul, kui reeglit ei ole võimalik mõistlikult tagada, on vajalik rakendada teisi viiruse levikut pidurdavaid meetmeid asjakohaste juhiste järgi, näiteks isikukaitsevahendite kasutamist, isikute sisenemiskiirangut.

- Avalikes siseruumides peab kandma maski (vt ka allpool KKK rubriiki). Maskide kättesaadavuse peab tagama korraldaja, kes võib neid müüa või tasuta jagada.
- Küllastajatega kokkupuutuvate töötajate isikukaitsevahendite valik tuleb teha töötaja riskirühma kuulumise ja töö eripära alusel.
- Küllastajatele avatud ruumides tuleb sagedasti puudutavaid pindu iga 2–4 tunni järel märgpuhastada.
- Küllastajatele tuleb tagada võimalused käte desinfitseerimiseks (minimaalselt väljaspool tualetti ning välisukse juures) ja pesuks.
- Interaktiivsed eksponaadid jäävad suletuks või asutusel on kohustus pakkuda küllastajatele tasuta ühekordseid kindaid või tagada märgpuhastus pärast iga kasutuskorda (vt allpool „Küllastajate ohutus“).
- Siseruumides võib grupiekskursioone ja muuseumitunde teha ainult 2 + 2 reeglit järgides. Õues võib korraga osaleda maksimaalselt 10 küllastajat ning rühmad ei tohi omavahel kokku puutuda. 2 + 2 reegel ja grupi suuruse piirang ei kehti perekondadele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele. Kui klass on distantsõppel, ei tohi selle klassi puhul grupi suurus samuti ületada 10 inimest. Rühma liikmete hulka ei loeta giidi ega juhendajat. (Vt ka allpool KKK rubriiki.)
- Ühiselt kasutatavate töövahenditega loovtöid ja töötubasid korraldada ei tohi või tuleb iga kasutaja järel tagada töövahendite desinfitseerimine.
- Siseruumides asuvate lastealade ja mängutubade eritingimused (ei kehti 10 + 2 ega 2 + 2 reegel, sest seda ei ole võimalik mõistlikult tagada): 1) teenuse osutaja tagab desinfitseerimisvahendite olemasolu; 2) teenuse osutaja tagab desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.
- Avalike hoonete puhul tuleb järgida ventileerimise ja tuulutamise nõudeid. Vt [majandus- ja taristuministri 02.04.2020 määrust nr 8](#) ja [Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti juhendit](#). NB! Kui varem kehtis määrus ainult eriolukorra ajal, siis alates 29.11.2020 kehtib kogu aeg.
- Asutus võib kehtestada eelnimetatud nõuetest rangemaid nõudeid, kui see aitab viiruse leviku tõkestamisele kaasa.

Nõuete täpsustused ja täiendavad soovitused

Siseõhu ja vee kvaliteet:

- Hoones, kus puudub soojustagastusega sissepuhke- ja väljatõmbeventilatsioon või see ei toimi, peab ruume intensiivselt tuulutama. Näiteks 15 minuti jooksul, kui sisenetakse ruumi, kus on enne teised inimesed viibinud, või vähemalt üks kord tunnis. Kui tuulutamisega kaasnev õhuniiskuse tõus ja temperatuuri langus ohustaks museaale ja kunstiteoseid, ei tohi neisse ruumidesse küllastajaid lubada.
- Kui hoonel on toimiv ventilatsioonisüsteem, peab see hoone kasutamise ajal ning vähemalt kaks tundi enne ja pärast hoone kasutamist töötama maksimaalsel projekteeritud tootlikkusel.
- Hoonepõhise tagastusõhuga ventilatsioonisüsteemi peab täielikult ümber lülitama välisõhule, sulgedes selleks tagastusõhuklapid ja avades värskeõhuklapid.
- [Majandus- ja taristuministri määrusega](#) kehtestatud nõudeid ei kohaldata hoone kohta, mis ei ole kasutuses vähemalt 60% ulatuses. Näiteks vähenenud kasutusintensiivsusega hooned, kus vähemalt 60% töötajatest on kaugtööl, ja näitusesaalid, mille küllastatavus on vähenenud vähemalt 60%. Vähenemise protsendi arvutamisel tuleb lähtuda kasutatavatele ruumidele tuleohutusnõuetega ettenähtud kasutajate arvu piirangust. Vajaduse korral tuleb konkreetses ruumis või hoones lubatud kasutajate arvu täpsustamiseks konsulteerida Päästeametiga. Nõuded ei kehti ka muuseumihoidlates, kus töötajad käivad harva ning viibivad järjest lühikest aega.
- Juhul, kui eriolukorra väljakuulutamise/tegevuse lõpetamise algusest alates ei ole hoones joogivett tarbitud või selle tarbimine on olulisel määral vähenenud, peab enne joogivee kasutamist kasutamata torustikud korralikult läbi puhastama. Selleks tuleb täielikult avada kõik kasutuseta olnud kraanid ning lasta veel voolata seni, kuni see saavutab veevõrgu temperatuuri ega ei muutu enam.
- Hoonetes, kus on soojavee boilerid ja soojaveevarustussüsteemid pikalt kasutuseta seisnud, tuleks samuti kõik kasutuseta olnud kraanid avada ja loputada. Boilerites seisnud vesi on soovitatav välja lasta, vajaduse korral puhastada ning kuumutada värsket vett vähemalt 60 kraadini. Tööde tegemisel tuleb olla ettevaatlik, et ennast ega hoones viibijaid kuuma veega mitte põletada.

- Veendumaks, et veekvaliteet vastab nõuetele, on soovitatav teha ka mikrobioloogiliste näitajate analüüs. Kui selgub, et veekvaliteet nõuetele ei vasta, soovitakse pöörduda hoone omaniku, veekäitleja või muu pädeva asutuse poole, et teha torustike põhjalikum loputus ja desinfitseerimine. Seejärel teha vee mikrobioloogiline analüüs uuesti.

Pindade ja ruumide puhutus:

- Kõiki sagedasti puudutatavaid pindu külastajatele avatud ruumides (sh ukseingid (v.a vasest või suure vasesisaldusega pronksist lingid, millel viirus hävib kriitilise piirini juba kahe tunni jooksul); käsipuud, liftinupud, lülitid, toolide käetoed alt ja pealt, müügiletid, tualettruumide sisustus ja pinnad), tuleb iga 2–4 tunni järel märgpuhastada.
- Tavapärasest enam tähelepanu tuleb pöörata ka töötajate tööruumide puhastamisele:
 - mööblit ja radiaatoreid puhastada vähemalt kaks korda nädalas.
 - tualettruumi sisustus ja pinnad puhastada ja desinfitseerida iga päev.
- Desinfitseerimisvahendi (toimeained: 70% etanool, 75% 2-propanool, vesinikperoksiid, naatriumhüpoklorit) valik sõltub sellest, kus (kätel, pindadel vm) ja kuidas seda kasutada on vaja, milliste organismide tõrjeks ja kas see toode sobib soovitud eesmärgi saavutamiseks – selleks tuleb lugeda toote etiketti. Toote põhjal tuleb eri pindadele koostada puhastusgraafikud koos sagedusega.
- Puhta tulemuse saab ka tõhusalt majapidamises kasutatavaid puhastusvahendeid kasutades (kui desinfitseerivad vahendid pole suuremate ruumide ja pindade jaoks laialdaselt kättesaadavad ja nende kasutamine pole hädavajalik).
- Kõiki võimalikke viirusega saastunud jäätmeid (sh isikukaitsevahendeid) tuleb hoiustada teistest jäätmetest eraldatuna suletud kotis ning käidelda 72 tunni möödudes tavajäätmetena.
- Terviseameti soovitusel puhastamiseks ja desinfitseerimiseks leiab [siit](#).
- Lisainfo ja kontaktid hetkel Eestis desinfitseerimisvahendeid pakkuvatest ettevõtetest leiab [siit](#).

Üldine töökorraldus:

- Kõigil, kelle töö iseloom seda võimaldab, tuleb vajaduse korral lubada teha kaugtööd.
- Töökoht tuleb korraldada nii, et töötajad saaksid töötada hajutatult. Vähendada tuleb lähedasi sotsiaalseid kontakte töötajate ning küllastajate vahel.
- Võimaluse korral tuleb korraldada graafik nii, et külastajaid teenindavate vahetuste koosseis (st töötajate lähikontaktsete hulk) oleks võimalikult muutumatu.
- Koosolekuid tuleb pidada sidevahendite kaudu. Kui see pole võimalik, siis peaksid osalejad:
 - hoidma üksteisest mõistlikku vahemaad, vältida kätlemist jm otsest kontakti;
 - järgima head respiratoorset ja kätehügieeni.
 Koosolek peaks kestma võimalikult lühidalt.
- Füüsilisel kandjal olevad tasuta infomaterjalid tuleb võimaluse korral asendada digitaalsetega. (Vt ka allpool KKK rubriiki.)
- Kui asutusel on riidehoid (küllastajate üleriieete äraandmine on igati soovitatav), tuleb läbi mõelda selle kasutamise kord. Lubatud on nii teenindajaga kui ka iseteenindusega garderoob. Garderoobitöötaja peaks kasutama kaitsekindaid (lisaks COVID-19-le teistegi nakkushaiguste saamise vältimiseks) ning pesema ja desinfitseerima regulaarselt käsi.
- Võimaluse korral tuleb hoida ukseid avatuna, et vältida ukseinkide katsumist.
- Muuseumikogud võib avada uurijatele samadel tingimustel, mida üldisele töökorraldusele ja näitusesaalidele kehtestatud reeglid ette näevad.
- Küllastajaid tuleb teavitada, et asutusel on õigus hoonesse mitte lubada ilmsete haigustunnustega inimesi.
- Küllastajate käitumist tuleb jooksvalt jälgida ning vajaduse korral teha muudatusi asutuse töökorralduses, et tagada maksimaalselt nii küllastajate kui töötajate ohutus.
- Kui muuseumil või näituseasutusel on kauplus või toitlustuskoht, tuleb nende puhul järgida eelkõige käesolevat juhust ning täiendavalt ka üldjuhiseid, mille leiab [siit](#).

Küllastajate ohutus:

- Küllastajatel tuleb paluda hoida distantsi (2 + 2), v.a ühte perekonda kuuluvad ja üheskoos muuseumisse või näituseasutusse saabuvad küllastajad. Vajaduse korral tuleb selle nõude täitmise jälgimiseks suurendada turvatöötajate või saaliteenindajate arvu. Lifte tuleb kasutada vaid kahekaupa või perekonniti.
- Väga suure küllastajate arvuga ja mitme näitusesaaliaiga asutus võib ohutuse tagamiseks valida, kas:

- loendada sisenemisel inimesi ja katkestada sissepääs, kui 4 m² näitusesaali pinna kohta on rohkem kui üks külastaja (vaba pinna arvestamisel tuleb arvestada ka eksponaatide tihedust); või
- võtta kasutusele e-piletite eelmüügi süsteem, kus on märgitud külastuseks lubatud ajavahemik.
- Kassade töö tuleb korraldada nii, et külastajatel oleks järjekorras võimalik hoida distantsi ning vajaduse korral tulla kassapidajale lähemale ainult maksmise hetkeks. Distantsi hoidmiseks tuleb põrandal kasutada tähiseid või silte.
- Võimaluse korral tuleb kasutada võimalikult palju kontaktivabu maksemeetodeid (nt viipemakse, mobiilmakse, QR-koodiga mTasku makse, eelmüügist e-pilet).
- Makseterminal tuleb võimaluse korral paigutada kassapidajast võimalikult kaugemale.
- Külastajatele tuleb tagada võimalused käte desinfitseerimiseks ja pesuks.
- Käte desinfitseerimisvahendid tuleb asetada külastajate liikumisteede nähtavasse kohta. Desinfitseerimisvahendid peaksid kindlasti olema sisse- ja väljapääsu ning (järskude) treppide juures, mille kasutamisel on käsipuust kinnihoidmine vältimatu.
- Desinfitseerimis- ja pesukohtade juurde tuleb paigutada vastavad piltjuhised.
- Interaktiivsete eksponaatide puhul võib asutus valida, kas:
 - keelata muuseumis kõikide esemete katsumine (st välistada ajutiselt interaktiivsed eksponaadid); või
 - pakkuda interaktiivsete eksponaatide juures ühekordseid kindaid ja tagada nende ohutu käitlemine pärast kasutamist (nt paigaldada jalapedaaliga avatav kaanega prügikast; hoiustada kindaid teistest jäätmetest eraldatuna suletud kotis ning käidelda 72 tunni möödudes tavajäätmetena). NB! Kinnaste pakkumisel tuleb lisaks järgida reeglit, et sagedasti puudutavaid pindu tuleb iga 2–4 tunni järel märgpuhastada. Asutus võib võimaluste ja eksponaadi pinna materjali põhjal ise otsustada, kas kasutada pindade puhastamiseks vett ja puhastusvahendeid (oluline on ka hilisem kuivatamine) või desinfitseerimisvahendeid (samuti märgpuhastus). Kinnaste alternatiivina võib puuetundlike ekraanide puhul müüa või anda külastajale kassast isiklikuks kasutamiseks tasuta kaasa puuetundliku pulga, mis pärast tagastamist desinfitseeritakse; või
 - tagada, et personal puhastaks eksponaate pärast iga kasutuskorda.
- Külastajaid tuleb kõigist reeglitest teavitada eri kanalite kaudu: asutuse veebilehel ja sotsiaalmeedia kanalites, nii tekstina kui piktogrammidenä asutuses kohapeal, sh välisustel.
- Võimaluse korral tuleb sisse lugeda kõlarite kaudu esitatav teavitus, et inimesed hoiaksid distantsi (sh järjekordades) ning vähendaksid võimaluse korral nii trepikäsipuude kui muuseumipoes ka kaupade, mida osta ei plaanita, asjatut katsumist.
- E-poe olemasolul tuleb soodustada selle kasutamist.

Töötajate ohutus:

- Jälgida tuleb töötajate tervist.
- Töötajate ja külastajate vahel tuleb hoida distantsi.
- Töötajatele tuleb võimaldada regulaarset kätepesu vee ja seebiga vähemalt 20 sekundit vähemalt iga kahe tunni järel. Soovitav on pakkuda käte kreemitamise võimalust.
- Kui kätepesu võimalik ei ole, tuleb käsi võimaluse korral desinfitseerida minimaalselt 70% etanoolipõhise käte antiseptikumiga. Nähtavalt määdunud käsi tuleb kindlasti pesta.
- Külastajatega kokkupuutuvate töötajate isikukaitsevahendite valik tuleb teha töötaja vanuse, riskirühma kuulumise ja töö eripära alusel. Riskirühma kuuluvad töötajad võivad kanda maski ja/või visiiri (sõltuvalt konkreetse töötaja töö iseloomust ja nakatumise riski analüüsist). Kui riskirühma töötaja töötab õues, siis piisab visiirist, kuid mõni töötaja ei vaja töö iseloomu tõttu sedagi. Visiiri võivad kanda giidid, et välistada aerosoolide pritsimist.
- Kaitsekinnaste kasutamise vajadus muuseumis ja näituseasutuses sõltub konkreetse töötaja töö iseloomust ja nakatumise riski analüüsist. Enamik töötajaid kaitsekindaid pigem ei vaja, vaid nakatumist aitab ennetada ka käte regulaarne pesemine ja desinfitseerimine.
- Tuleb kontrollida, et töötajad oleksid kaitsevahendite korrektsest ja ohutust kasutamisest teadlikud:
 - [Isikukaitsevahendite paigaldamine](#)
 - [Isikukaitsevahendite eemaldamine](#)
 - [Koondinfo isikukaitsevahendite kohta](#)
- Kõiki võimalikke viirusega saastunud jäätmeid (sh isikukaitsevahendeid) tuleb hoiustada teistest jäätmetest eraldatuna suletud kotis ning käidelda 72 tunni möödudes tavajäätmetena.

- Riskirühmadesse kuuluvate töötajate (eelkõige vanemaealiste, krooniliste haiguste ja immuunpuudulikkusega inimeste) kokkupuudet külastajatega tuleb minimeerida.
- Kassatšekkide, piletite ja sularaha üleandmisel tuleb füüsilist kontakti vältida.
- Võimaluse korral tuleb kassa ette paigaldada pleksiklaas. NB! Seda tuleb regulaarselt puhastada.

Kui töötaja haigestub respiratoorsesse haigusesse (palavik, köha, nõrkus jm sümptomid):

1. Töövälisel ajal (mitte töökohal olles):

- Töötaja peab jääma koju ja võtma ühendust perearstiga, kes teeb otsuse COVID-19 diagnoosi, testimise vajaduse ja töövõimetuslehe kohta.
- Kolleegid, kes pole töötajaga sümptomaatilisel perioodil kokku puutunud, võivad jätkata töökäimist, kuid jälgima 14 päeva jooksul tähelepanelikult oma tervist. Sümptomite ilmnemisel tuleb jääda koju ja võtta ühendust perearstiga.
- Haigestunud töötaja võib tööle naasta 14 päeva möödudes tingimusel, et tal ei esine respiratoorseid sümptomeid ega palavikku. Lõpliku otsuse teeb perearst. Kui arst on töötaja haiguslehe lõpetanud, võib töötaja naasta tööle ning tööandjal ei ole õigust temalt täiendavat testi nõuda.

2. Tööajal (töökohal olles):

- Haigestunud töötaja peab kohe koju minema. Ta võib tööle naasta 14 päeva möödudes tingimusel, et on täielikult terve – st ei esine respiratoorseid sümptomeid ega palavikku.
- Haigestunud töötaja peab ühendust võtma oma perearstiga, kes hindab COVID-19 võimalikkust sümptomite, epidemioloogilise seose või laboratoorse testimise alusel (laboratoorse testimise vajaduse üle otsustab perearst).
- Töötaja teavitab tööandjat, kas COVID-19 kahtlus leidis kinnitust.
- Kui töötaja on tööandjat COVID-19 diagnoosist informeerinud, peab tööandja muuseumi või näituseasutuse ruumid ja nendega seotud üldkasutatavad ruumid, kus positiivse diagnoosi saanud töötaja on viibinud, kõrvalistele isikutele kohe sulgema;
- Nimetatud ruumis tuleb kõiki pindu desinfitseerida minimaalselt 70% etanoolipõhise desinfitseerimisvahendiga või 0,1–1% naatriumhüpokloriti lahusega.
Terviseameti soovitusel puhastamiseks ja desinfitseerimiseks leiab [siit](#).
- Asjad, millega haigestunud töötaja on kokku puutunud, võib juhul, kui nende desinfitseerimine on keeruline või ei pruugi olla piisav, utiliseerida, hoiustades neid teistest jätmetest eraldatuna suletud kotis ning käidelda 72 tunni möödudes tavajätmetena.
- Ruumid, kus haigestunud töötaja on viibinud, on lubatud kõrvalistele isikutele avada 48 tunni möödudes ruumide sulgemisest tingimusel, et ruumide nõuetekohasest desinfitseerimisest on möödunud vähemalt 6 tundi.
- Kui pindu ja ruume, mis võivad olla SARS-CoV-2 viirusega saastunud, pole võimalik kindlaks teha, tuleb asutus 72 tunniks sulgeda.
- COVID-19 diagnoosi kinnituse saamisel tuleb töökohal välja selgitada inimesed, kes haigestunud töötajaga sümptomaatilisel perioodil lähikontaktis* olid. Lähikontaktid peavad jääma 14 päevaks koju ning jälgima oma tervist. Ülejäänud töötajad võivad tööl käimist jätkata, kuid peaksid samuti oma tervist hoolikalt jälgima.
- Kui haigestunud töötaja COVID-19 diagnoos kinnitust ei leidnud, võivad teised töötajad tööd jätkata, kuid jälgima 14 päeva jooksul kindlasti oma tervist.

Käsi tuleb pesta:

- enne töö alustamist;
- enne kuumtöödeldud või valmistoidu käitlemist;
- pärast kuumtöötlemata toidu käitlemist või valmistamist;
- pärast jätmete käitlemist;
- pärast koristamist;
- pärast tualeti kasutamist;
- pärast nina nuuskamist, aevastamist või köhimist;
- pärast söömist, joomist või suitsetamist;
- pärast raha käsitlemist.

***Lähikontakt* on:**

- otsene füüsiline kontakt COVID-19 haigega (nt käitlemine);
- otsene kontakt COVID-19 haige eritistega ilma kaitsevahendeid kasutamata (nt on peale köhitud);
- COVID-19 haigega (ühes ruumis) koos viibimine vähemalt 15 minutit ja kuni 2 meetri kaugusel.

Juhendeid ja soovitusi leiab:

- Terviseameti koroonaviiruse haigus COVID-19 trükised ja juhendmaterjalid
- Veterinaar- ja Toiduameti soovitusel toidukäitlejatele seoses koroonaviirusega
- Tööinspeksiooni soovitusel tööandjale ja töötajale
- Infograafika (eraldi plakatid ka muuseumidele ja näituseasutustele)

KKK:

K: Kas muuseum tohib küllastajatele laenutada rattaid ja kärusid?

V: Jah, kui neid desinfitseeritakse pärast iga kasutuskorda.

K: Kas on eritingimusi seoses muuseumile kuuluvate loomadega?

V: Praegu teadaolevalt lemmikloomad ega muud koduloomad COVID-19 viirusesse ei haigestu ning nakkust inimesele ei levita. Ettevaatlik tasub aga olla primaatide ja kaslastega. Kui muuseumil on n-ö vabapidamisel kass, siis paluda küllastajatel teda mitte paitada. Käsi tuleks pärast loomadega kokkupuudet pesta alati, mitte ainult COVID-19 olukorras. Vt lisainfot [siit](#).

K: Kas muuseum tohib pakkuda küllastajatele vankriga hobusõitu?

V: Jah, kui vankris on maksimaalselt kaks inimest või pere. Vankris sagedasti puudutatavaid pindu tuleks desinfitseerida pärast iga kasutuskorda.

LISATUD 08.05.2020:

K: Muuseum ei tohi jagada füüsilisel kandjal olevaid tasuta infomaterjale, aga kas kassast piletit (sh kleebised ja käepaelad, mis mõnes asutuses piletit asendavad) ning piletiga koos teekonnalehte / muuseumi kaarti tohib anda? Kas materjale peaks enne hoidma selleks eraldatud ruumis 72 tundi karantiinis?

V: Võib anda, kuid üleandmisel tuleb vältida füüsilist kontakti. Materjale 72 tundi teises ruumis hoidma ei pea, kuid tuleb veenduda, et keegi nende peale kõhida ega aevastada ei saaks. Oluline on, et töötajad ja kliendid on hügieeninõuetest teadlikud ning muuseumisse haigena ei tule. LISATUD 17.05: Alates 18. maist üldist materjalide jagamise keeldu ei ole. Võimaluse korral võiks füüsilisel kandjal infomaterjalid digitaalsetega siiski asendada.

K: Kas muuseumitunnis individuaalseid töölehti tohib anda? Kas töölehti peaks enne hoidma selleks eraldatud ruumis 72 tundi karantiinis?

V: Võib, kuid üleandmisel tuleb vältida füüsilist kontakti. Töölehtede saastumist tuleks mõistlikkuse piires jälgida. Töölehti 72 tundi selleks eraldatud ruumis hoidma ei pea, kuid tuleb veenduda, et keegi nende peale keegi kõhida ega aevastada ei saaks. Oluline on, et töötajad ja kliendid on hügieeninõuetest teadlikud ning muuseumisse haigena ei tule. LISATUD 17.05: Alates 18. maist üldist materjalide jagamise keeldu ei ole. Võimaluse korral võiks füüsilisel kandjal infomaterjalid digitaalsetega siiski asendada.

K: Kui muuseumitunnis kasutatakse desinfitseeritud kätega desinfitseeritud töövahendeid, kas nii oleks lubatud meisterdada? Kas pabermaterjale, mida desinfitseerida ei saa, peaks enne hoidma selleks eraldatud ruumis 72 tundi karantiinis?

V: Võib tingimusel, et töötoas osalejad omavahel neid töövahendeid ei jaga. St muuseumitöötaja annab igale osalejale individuaalseks kasutamiseks desinfitseeritud töövahendid. 72 tundi neid selleks eraldatud ruumis hoidma ei pea, kuid pabermaterjale tuleb hoida nii, et keegi nende peale keegi kõhida ega aevastada ei saaks. On oluline, et töötajad ja kliendid on hügieeninõuetest teadlikud ning muuseumisse haigena ei tule. LISATUD 17.05: Alates 18. maist ei ole üldist materjalide jagamise keeldu. Võimaluse korral võiks füüsilisel kandjal infomaterjalid digitaalsetega siiski asendada.

K: Kas iga päev samas rühmas käivad lasteaialapsed võivad asutusse tulla suuremates kui kümnestes rühmades?

V: Praegu kehtivate regulatsioonide kohaselt võiksid väikelapsed liikuda ka suuremates kui 10-liikmelistes rühmades. Oluline on, et nii lapsed kui personal on terved.

LISATUD 22.05.2020:

K: Kas sama rühma lasteaialapsed peavad järgima 2 + 2 reeglit?

V: Valitsuse korralduse kohaselt ei pea 2 + 2 reeglit järgima juhul, kui seda ei ole võimalik mõistlikult tagada. Lasteaialaste puhul ei ole see mõistlikult tagatav.

LISATUD 11.06.2020:

K: Kas võime kasutada desinfektsioonilampe (eraldavad lühilaine UV-radiatsiooni 253.7 nm (UV-C) lainepikkuse juures) interaktiivsete eksponaatide, näiteks tekstiilist mänguasjade desinfitseerimiseks, mida ei saa jooksvalt märgpuhastada? Me ei pea siinkohal silmas museaale, vaid neid asju, mis on inimestele lisaks katsumiseks välja pandud.

V: UVC-desinfektsiooni meetodit kasutatakse mitmetes valdkondades erinevate mikroobide hävitamiseks. Pandeemia olukorrast tingitult on turul praegu väga erinevaid UVC-lampide pakkujaid. Küll aga pole UVC-lampide toimet SARS-CoV-2 suhtes väga põhjalikult uuritud. Oluline on hinnata ka konkreetse lambi ohutust inimesele. Kui UV-lampe soovitakse oma töökeskkonnas kasutada, tuleks tootjal/teenusepakkujal esitada täpsemad tõestusmaterjalid seadme toimespektri, tõhususe ja ohutuse kohta. Seadme efektiivsus, kvaliteet ja ohutus on tootja vastutus. Kindlasti on oluline meeles pidada, et UVC on inimesele ohtlik ning UVC-kiirguse kasutamisel ei tohi ruumis samal ajal inimesi olla. Seega oleks UVC-lampidega keeruline tagada VV korralduse punktis 24 toodud nõuet, mille kohaselt tuleks interaktiivseid eksponaate puhastada pärast iga kasutuskorda.

LISATUD 24.11.2020:

K: Mis reegleid tuleb järgida, kui asutus soovib korraldada näitusel giidituuri, kus kõik huvilised saaksid osaleda (st seda ei telli konkreetne grupp)?

V: Osalejaid peavad kandma maski ning giidituurile lubada vaid nii palju inimesi, et neil oleks selles konkreetses ruumis võimalik täita 2 + 2 reeglit (nõue ei kehti perekondadele).

K: Kas maski kandmine on kohustuslik?

V: Jah, kõikjal avalikes siseruumides tuleb kanda kaitsemaski või katta nina ja suu. Maskiga kaitstakse nii ennast kui teisi – see aitab vähendada võimalust, et köhides või aevastades jõuab piisknakkus teise inimeseni. Maski peaksid kandma kõik, sest kunagi ei tea, kas ollakse nakatunud või mitte.

Maski kandmise kohustus ei kehti alla 12-aastastele lastele ja juhul, kui maski kandmine ei ole võimalik tervislikel põhjustel (nt hingamisraskuste, teatud psüühikahäirete, allergiate), töö või tegevuse iseloomu tõttu või muid olulisi põhjuseid arvestades, näiteks restoranis süües, erivajaduse või puude tõttu.

Maski ei pea kandma erivajadustega inimesed, näiteks arenguhäirega inimesed, kes ei ole võimelised nõuetekohaselt maski kandma või võimelised endale ise maski ette panema ja eest ära võtma. Maski ei pea kandma ka vaegkuuljast inimese saatja või isik, kui ta suhtleb inimesega, kes vajab selget kõnet (maskikandmine segab huultelt lugemist) ja/või kellel on suhtlemiseks vajalik lugeda huultelt või näoilmeid vms.

Korralduse järgi ei pea isikud meditsiinilist näidustust või muud erivajadust (mh seda, et maski ei ole võimalik kanda) eraldiseisva tõendiga tõendama. Isikute ütlusi loetakse selle kohta, et neil esinevad maskikandmisele vastunäidustused, piisavaks. Samuti võib esineda olukordi, kus võib olla oluline, et maski kandev isik selle näo või vanuse tuvastamiseks eest ära võtaks, näiteks pangas, tervishoiuteenuse saamisel, apteegis või poes (nt vanusepiiranguga toodete (nt alkoholi) ostmisel).

Lisaks ei laiene maskikandmise kohustus avalikes siseruumides olukordadele, kus on igal ajal tagatud rohkem kui kahemeetrine vahemaa teiste isikutega või eraldatus (nt klaasiga eraldatud ühissõidukijuhid), ühissõidukis puuduvad teised inimesed jne.

K: Millist maski kandma peab?

V: Maskina on käsitatavad isikukaitsevahendid (sh visiirid), meditsiinilised maskid ja laiatarbe näokatted (sh ostetud või ise valmistatud korduskasutatavad maskid). Nende puudumisel võib nõude täitmiseks piirduda suu ja nina samaaegse

katmisega, kui katteks kasutatav materjal ja eseme tegumood võimaldab inimesel käsi kasutamata seda vajaliku aja jooksul näokattena kasutada (nt kaelussallid, mis püsivad ettetõmmatuna nina ja suu ees).

Seejuures on oluline, et maski kasutatakse ja hooldatakse kasutusjuhendi järgi. Maskide kandmise juhismaterjalid leiab [Terviseameti](#), [Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti](#) ja [kriis.ee](#) veebilehelt.

Külastajatega kokkupuutuvate töötajate isikukaitsevahendite valik (kas näokate, kaitsemask ja/või visiir, kinnaste vajadus) tuleb teha töötaja riskirühma kuulumise ja töö eripära alusel.

LISATUD 10.12.2020:

K: Meil on muuseumitunni üks osa jõululaulude laulmine. Kas muuseumitunni juhendaja võib laulmise ajaks maski eest ära võtta?

V: Siseruumides ei ole ilma maskita laulmine praeguses olukorras mõistlik, sest see on kõrge riskiga tegevus. Kui rääkides kukuvad süljepiisad maha ja kuivavad seal peagi ära (sest pinna peal viirus kuigi kaua ei ela), on lauldes rõhk suurem ja süljepiisad kanduvad kaugemale. Kuna mitmed haigusekolded on alguse saanud laulukooridest, soovitab Terviseamet ühislaulmised praegu üldse ära jätta.

K: Grupi suuruse piirang ei kehti perekondadele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele. Kas sama erandit saab kohaldada ka iga päev samas kontoris töötavatele kolleegidele? Näiteks kui asutus soovib ekskursiooni 15 inimesele, siis kas võime seda neile teha ühes grupis?

V: Võib, aga ainult siis, kui inimesed hoiavad omavahel vähemalt kahemeetrist vahemaad. Ühe rühmana liikumise lubamist ei saa lasteaiarühma analoogia alusel täiskasvanute kollektiividele laiendada, sest tõenäoliselt ei viibi need 15 inimest ühes kabinetis koos. Pealegi soovitakse praegu tungivalt teha kaugtööd.

LISATUD 23.12.2020:

K: Kas loomaaed, botaanikaaed ja vabaõhumuuseumid võivad Harjumaal ja Ida-Virumaal küllastajatele avatud olla?

V: Jah, need asutused võivad vabas õhus küllastajaid teenindada.

K: Kas väljaspool Harjumaad ja Ida-Virumaad tegutsev muuseum võib vastu võtta ühes rühmas saabuvaid küllastajaid?

V: Jah, kui muuseumis on piisavalt ruumi, et küllastajad saaksid seal järgida 2 + 2 reeglit. 2 + 2 piirang ei kehti perekondadele, erivajadustega inimestele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele.

K: Kas Harjumaal ja Ida-Virumaal tegutseva muuseumi toitlustuskoht võib olla toidu kaasamüügiks avatud?

V: Jah, toidu kaasamüük ning sellega seotud kullerteenus on lubatud.

LISATUD 05.01.2021:

K: Harjumaal ja Ida-Virumaal muuseumide siseruumid peavad küllastajatele suletud olema, aga kas õues võib rühmadele haridusprogramme teha?

V: Jah, kui rühmas ei ole rohkem kui 10 inimest ning rühmad ei puutu omavahel kokku. Grupi suuruse piirang ei kehti perekondadele, erivajadustega inimestele ja iga päev samas lasteaiarühmas või klassis käivatele lastele. Kui klass on distantsõppel, ei tohi selle klassi puhul grupi suurus samuti ületada 10 inimest. Grupitellimusi vastu võttes peaks muuseum selle, kas klass on distantsõppel või mitte, üle küsima.